

Klimaat Juist nu moet begonnen worden met CO₂-reductie; ledlamp moet geen dwaallicht worden

Alles uit de kast voor lagere CO₂-uitstoot

De uitstoot van CO₂ moet in 2050 gehalveerd zijn ten opzicht van 1990. Anders stijgt de gemiddelde temperatuur met meer dan 2°C, aldus Arjen Otten.

Bjørn Lomborg stelde op de Opiniëpagina van 25 augustus dat de uitstoot van CO₂ niet nu, maar in de toekomst moet worden aangepakt. Een forse reductie van dit broeikasgas op korte termijn zou te veel geld kosten en de kosten zouden niet opwegen tegen de baten.

Echter, nu al moet alles uit de kast worden gehaald om de gemiddelde temperatuur op aarde niet verder dan met 2°C te laten stijgen. Om dit te bereiken is in 2050 ten minste een halvering van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen noodzakelijk ten op-

Compenseer landen die verlies lijden als ze bossen laten staan

zichte van die in 1990. Lomborg heeft inderdaad gelijk dat dit een lastige en kostbare opgave is, maar verder uitstel van de aanpak van de CO₂-emissie leidt er toe dat de temperatuur op aarde de twee-graden-grens zal overschrijden. Met als risico dat de klimaatverandering onomkeerbaar, onbeheersbaar en dus ook onbetaalbaar zal worden.

Uit onderzoek van Meinshausen c.s. dat dit voorjaar in het tijdschrift *Nature* is gepubliceerd, blijkt de urgentie van de zaak. De studie heeft berekend hoeveel broeikasgassen we mogen uitstoten om de twee-graden-doelstelling te bereiken: wereldwijd 1.000 miljard (oftewel 1 biljoen) ton kooldioxide tussen 2000 en 2050. Dat lijkt veel, maar het onderzoek toont aan dat we in de periode 2000 tot 2009 daarvan al ongeveer eenderde deel hebben opgesoupeerd. Dus als we op de huidige voet verder gaan, dan zullen we de limiet van 1.000 miljard ton al voor 2030 bereiken en zal de gemiddelde temperatuur op aarde de gevaarlijke twee-graden-grens passeren.

Ook blijkt uit deze studie dat we tot 2050 slechts een vierde deel van de ons nu bekende, economisch winbare voorraden aan olie, gas en steenkool mogen verbranden om het budget van 1.000 miljard ton kooldioxide en de grens van twee graden opwarming niet te overschrijden. Het is duidelijk dat, wil in december in Kopenhagen een klimaatakkoord gesloten worden, er een huzarenstukje nodig is.

Waar veel van wordt verwacht, is het terugdringen van de ontbossing. Op dit punt heeft Lomborg gelijk, want zonder de aanpak van de kap van het tropisch regenwoud is het onmogelijk om de mondiale uitstoot van broeikasgassen voldoende te reduceren.

Echter, doordat landen hun bos laten staan, lopen ze inkomsten mis, bijvoorbeeld uit houtkap, landbouw en mijnbouw. Wetenschappers en beleidsmakers die zich in de aanloop naar Kopenhagen bezighouden met voorstellen betreffende *Reducing Emissions from Deforestation and Degradation* (REDD) vinden dat landen die ontbossing terugdringen daarvoor moeten worden gecompenseerd. Dat geld kan bijeengebracht worden door vrijwillige fondsen en door verhandelbare emissierechten te verstrekken voor gespaard bos.

De Amerikaanse hotelketen Marriott beschermt inmiddels ongeveer 600.000 hectare regenwoud in het Amazonegebied in Brazilië, het bedreigde Juma-reservaat, dat even ten zuiden van de stad Manaus ligt. Naar verwachting zou zonder extra maatregelen in 2050 ongeveer 62 procent van het regenwoud in het gebied verdwenen zijn, met een geschatte emissie van in totaal 210 miljoen ton kooldioxide. Binnen het project wordt intensief samengewerkt met de Braziliaanse deelstaat Amazonas en de Amazonas Sustainable Foundation, een belangrijke en actieve non-gouvernementele organisatie in het gebied. Met beide organisaties heeft Marriott in 2008 een overeenkomst afgesloten.

Voor de bescherming van het Juma-reservaat heeft Marriott voor de eerstkomende jaren 2 miljoen dollar beschikbaar gesteld. Daarnaast wordt aan iedere hotelgast, waar ook ter wereld, een bijdrage van 1 dollar per dag gevraagd, met een minimum bijdrage van 10 dollar per verblijf, om zijn of haar ecologische voetafdruk (uitgedrukt in emissies kooldioxide) van het verblijf te compenseren. Dit laatste maakt onderdeel uit van de campagne *green your stay*, een uitvloeisel van de groene en duurzame bedrijfsvoering van de multinational, die al enkele jaren geleden is ingezet. Het zuinig omgaan met energie en andere hulpbronnen en het gebruik van milieuvriendelijke alternatieven staat daarin centraal. Het Juma-project verdient navolging. Het klimaat, de natuur en onze kleinkinderen zullen ons er dankbaar voor zijn.

Arjan Otten is milieuplanoloog, werkzaam bij de provincie Overijssel. Hij schreef dit artikel op persoonlijke titel.

▶ Lees het artikel van Lomborg op nrc.nl/opinie

HET LAATSTE AVONDLICHT

Illustratie Cyprian Koscielniak

Nut spaarlamp valt vies tegen Isoleer liever uw huis of zet de thermostaat een graadje lager

De Postcodeloterij en het WNF willen 2,5 miljoen mensen aan de ledlamp krijgen. Maar zo'n hippe ledlamp moet geen aflat worden, aldus Rob Bouter.

‘Heel soms, als ik het koud heb doe ik het licht aan.’ In een column voor het radioprogramma *Vroege Vogels* grapte de blinde cabaretier Vincent Bijlo ooit dat hij niet zoveel opheeft met spaarlampen. Ze geven immers veel minder warmte.

Bijlo gaat het nog koud krijgen, als het aan het Wereld Natuur Fonds en de Postcodeloterij ligt. Deze week geven de organisaties de aftrap van hun campagne om 2,5 miljoen mensen aan de superzuinige ledlamp te krijgen. Nu heeft Bijlo zonder twijfel nog wel een verwarming achter de hand, maar toch had hij een even grappig als serieus punt. Het grootste deel van het jaar dat je kunstlicht nodig hebt, gebruik je ook verwarming. De warmte die dus ‘verloren’ gaat bij gewone gloeilampen,

bespaar je dus vaak op de verwarmingskosten.

Nu is ‘elektrische warmte’ uit een gloeilamp een stuk minder efficiënt dan de gasgestookte verwarming uit de cv-ketel – maar toch. De enorme winsten die ons worden voorgespiegeld als we massaal aan de spaarlamp, of beter nog: aan de ledlamp gaan, zijn fors overdreven. „Als we met z'n allen vijf lampen vervangen, spaar je

De Belgische vinding van de warme-truiendag zet al heel wat meer zoden aan de dijk

een kolencentrale uit”, aldus het Wereld Natuur Fonds. Klinkt goed, maar het valt in de praktijk vies tegen.

Eerder zette ook Greenpeace zwaar in op de spaarlamp. Via een bonte stoet BN'ers probeerde de milieuorganisatie een miljoen spaarlampen aan de man te brengen. De overheid heeft geluisterd. Dit najaar gaat het peertje van 100 watt er uit, in 2012 kun je helemaal geen gloeilampen meer krijgen.

Alle beetjes helpen, maar met al die spaarlampen worden ook heel wat dwaallichtjes ingedraaid. Door na te denken over spaarlampen, gaat een aantal mensen zonder twijfel ook nadenken over de rest van hun energieverbruik. Maar voor hoeveel mensen is die spaarlamp een moderne aflat? „Ik ben toch zó zuinig met energie, want ik heb een spaarlamp!” Leuk hoor, maar als je 's morgens één

Er is een waslijst aan...

nen om energie te besparen het niet voor het klimaat het dan voor de luchtvaart vanwege de eindigheid van de brandstoffen. Maar dan wel goed, bijvoorbeeld isolatie of andere warmterende maatregelen. De Belgische vinding van de warme-truiendag zet al heel wat zoden aan de dijk, als je 's ochtend de thermostaat maar één graadje lager spaart volgens milieucentraal.nl het gasverbruik. Daar kunnen spaarlampen niet tegenop. Maar ja, schap verkoopt een stoffen lekker dan zo'n hippe ledlamp de donateurs van het deelnemers van de Postcodeloterij kunnen krijgen. Rob Bouter is freelance schrijver, columnist voor VARA Radio 1, Algemeen, en Stichting Biowetenschap en Maatschappij. ▶ Meer over de ledlamp op wnf.nl.